

Nr 10.

Ankom till Riksdagens kansli den 18 februari 1910, kl. 2 e. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ändrad lydelse af 25 § 3 mom. i förordningen angående beskattning af socker.

(2:a A.)

I en inom Andra kammaren väckt motion, nr 132, som hänvisats till bevillningsutskottet, har herr *Thorsson* föreslagit,

»att Riksdagen ville besluta i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det 25 § 3 mom. i kungl. förordningen angående beskattning af socker måtte erhålla följande ändrade lydelse:

3. Förste kontrollörer utnämnas af Kungl. Maj:t och kontrollörer utses af Kungl. Maj:ts befallningshafvande.»

Till stöd för sitt förslag har motionären anført följande:

»Kungl. förordningen angående beskattning af socker den 11 oktober 1907 stadgar i 25 § 3 mom., att »förste kontrollörer förordnas af kontrollstyrelsen och kontrollörer utses af Kungl. Maj:ts befallningshafvande». Öfverkontrollörerna vid brännvinstillverkningen utnämnas däremot af Kungl. Maj:t. Då förste kontrollörs-befattningarna vid sockertillverkningen äro närmast jämförliga med öfverkontrollörerna vid brännvinstillverkningen, synas starka skäl tala för att båda kategorierna af ämbetsmän utnämnas af samma myndighet.

Under förra året har inträffat ett fall, som synes mig klart ådagalägga, att man ej längre kan bibehålla den nuvarande ordningen be-

träffande förordnande af förste kontrollörer vid sockertillverkningen utan att utnämningrätten här måste öfverflyttas till Kungl. Maj:t.

Jag tillåter mig här i korthet relatera.

Vid remissen af 1909 års statsverksproposition tillät jag mig som bekant påtala det anmärkningsvärdt stora sockeruttag till »fritt bruk», som de sista dagarna af året 1908 verkstälts i Ystad, och som tillgått så, att man blott uppsatt en afskränkning inom själfva sockermagasinet i Ystads sockerfabrik och därefter flyttat sockret innanför skranket, hvarefter man låtit beskatta sockret innanför staketet såsom redan uttaget efter 1908 års lägre skattesatser. Åtgärden syntes mig så uppenbart oegentlig, att jag ej kunde underlåta att framhålla detta i Andra kammaren. Mitt anförande i fråga hölls den 23 januari 1909.

Antagligen misstänktes vederbörande förste kontrollören vid sockerfabriken att på något sätt hafva lämnat upplysningar, ty den 30 januari afsände chefen för kontroll- och justeringsstyrelsen följande »privata» bref till förste kontrollören vid Ystads sockerfabrik:

Kungl. kontroll- och justeringsstyrelsen den 30 januari 1909.

Herr Ingenjör G. O. Schultze.

Ystad.

Jag får härmed erinra Eder om att jag redan förra året såväl skriftligen som muntligen hemställde till Eder, om det icke vore skäl att söka skaffa Eder annan anställning än såsom förste kontrollör särskildt i Ystad. Hvad som under hösten tilldragit sig, har bestyrkt mig i min åsikt, att det ej kan fortgå vid sockerfabriken i Ystad på samma sätt som hittills, och har jag därför redan nu velat förbereda Eder på, att Ni ej kan göra eder räkning på att få förnyadt förordnande efter utgången af innevarande tillverkningsår, för såvidt nämligen jag har att då bestämma om dessa saker. Däremot är jag villig att i enlighet med mitt förra erbjudande förordna Eder såsom förste kontrollör vid annat raffinaderi, såvida Ni kan uppgöra med någon kollega om tjänstebyte. Den förste kontrollörsplats, som kan blifva ledig vid något råsockerbruk, står naturligtvis ock till buds.

Jag ber Eder vara öfvertygad, att det icke är med lätt hjärta jag lämnar Eder detta meddelande och att det sker först efter långvarigt och grundligt eftertänkande.

Högaktningsfullt

K. Lindeberg.

Då jag från flera håll erfor, att man gjorde försök att få bort den för vissa intressen besvärlige förste kontrollören vid Ystads sockerfabrik, anhöll jag vid ett senare tillfälle i Andra kammaren, att herr finansministern ville undersöka dessa förhållanden. Den 16 juni 1909

afsände emellertid kontroll- och justeringsstyrelsens chef ett nytt bref till Schultze af följande lydelse:

Kungl. kontroll- och justeringsstyrelsen den 16 juni 1909.

Förste kontrollören, Ingenjör G. Schultze.

I enlighet med det erbjudande jag gjorde Eder i mina bref den 14 juli 1908 och 30 januari innevarande år, vill jag härmed fråga, om Ni vill åtaga Eder för tillverkningsåret 1/9 1909—1/9 1910 befattningen såsom förste kontrollör vid sockerfabriken i Lund. Svar torde insändas före denna månads utgång.

Högaktningsfullt

K. Lindeberg.

Schultze önskade emellertid ingen förflyttning och ansåg sig böra lugnt afvakta den »grundliga» undersökning herr finansministern i Andra kammaren utlofvat. Han sökte ånyo plats som förste kontrollör vid sockertillverkningen utan angifvande af platsen för befattningen. Vid utnämningen den 26 juli erhöll emellertid Schultze intet förordnande vare sig i Ystad eller Lund.

Häröfver anförde Schultze besvär hos Kungl. Maj:t, som den 3 sept. 1909 efter parternas hörande resolverade, att då kontroll- och justeringsstyrelsen »utgått från det antagandet, att klaganden med sin ansökning afsett erhållande af anställning som kontrollör vid sockerbeskattningen endast under förutsättning, att han blefve i dylik egenskap anställd vid sockerraffinaderiet i Ystad, men hvad i målet numera förekommit gifver vid handen, att klaganden med samma ansökning afsett förordnande såsom förste kontrollör vid sockerbeskattningen i allmänhet», ärendet skulle återförvisas till kontroll- och justeringsstyrelsen, som därefter, »utan hinder af redan meddelade dylika förordnanden», hade att ärendet ånyo företaga och därmed vidare lagligen förfara.

Huru styrelsen därefter förfor, framgår af följande protokollsutdrag.

Kungl. kontroll- och justeringsstyrelsen.

Utdrag ur protokollet, hållet hos kontroll- och justeringsstyrelsen den 28 september 1909 i nedanstående ärende.

S. D. Företogs till förnyad behandling enligt föreskrift i kungl. brefvet den 3 september 1909 en af ingenjören G. O. Schultze den 11 sistlidne juni afgifven och den 26 påföljande juli inför styrelsen anmäld ansökning att erhålla befattning såsom förste kontrollör vid sockerbeskattningen under tillverkningsåret 1909—1910.

I ärendet skulle antecknas följande:

Då styrelsen den 26 oförmälda juli ej ansåg sig böra meddela Schultze förnyadt förordnande såsom förste kontrollör, var detta beslut grundadt på styrelsens öfvertygelse om hans olämplighet i allmänhet för dylik befattning. Styrelsen saknade ej häller bevis om Schultzes motsträfvighet att efterfölja af styrelsen meddelade föreskrifter. Bortseende från sistberörda förhållande hade styrelsen likväl önskat gifva Schultze, som visat stort intresse och en omisskännlig, om än ofta om-dömeslös samvetsgrannhet, möjlighet att vid annan sockerfabrik än den, där han ditills varit anställd — Ystads — under en ny kampanj försöksvis tjänstgöra såsom förste kontrollör. Denna styrelsens afsikt kunde ej förverkligas, då Schultze i senare ingifven skrifvelse framställt yrkande att såsom förste kontrollör tills vidare få kvarstanna vid Ystads raffinaderi. Af sådana anledningar blef Schultze helt utesluten vid meddelanden af förordnanden för förste kontrollörer.

Då ärendet nu återförvisats till ny behandling har detta skett, emedan sedermera förekomna omständigheter af Kungl. Maj:t ansetts hafva gifvit vid handen, att Schultze med sin ansökning afsett förordnande såsom förste kontrollör vid sockerbeskattningen i allmänhet och ej särskildt vid sockerraffinaderiet i Ystad.

Vid förnyad pröfning denna dag af Schultzes ansökning hade styrelsen, som vidhöll sin ofvan oförmälda uppfattning om Schultzes olämplighet för dylik befattning, än mer styrkts i densamma, sedan styrelsen dels tagit del af den utaf sökanden förda och numera inkomna dagboken för tillverkningsåret 1908—1909, dels erhållit kännedom om den anmälan, Schultze ansett sig böra göra hos allmänna åklagaren i Ystad rörande förment öfverträdelse vid sockerraffinaderiet i samma stad mot förordningen angående beskattning af socker den 11 oktober 1907.

På grund af hvad sålunda förekommit, fann styrelsen förevarande ansökning ej föranleda någon dess vidare åtgärd.

Utdrag af detta protokoll jämte afskrift af ofvanberörda kungl. bref skulle Schultze tillställas.

Enligt protokollet

G. B. Lagergren.

Sedan styrelsen sålunda å nyo vägrat Schultze all anställning, anförde denne häröfver följande besvär:

Till Kungl. Maj:t i finansdepartementet.

Undertecknad får härmed i underdånighet ingifva besvär öfver kungl. kontroll- och justeringsstyrelsens beslut, delgifvet i protokolls-

utdrag af den 28 september 1909, att, i anledning af uti nådigt bref från Kungl. Maj:t i dess finansdepartement af 3 september 1909 till kungl. kontroll- och justeringsstyrelsen återvisadt mål om förnyadt förordnande för mig som förste kontrollör vid sockerbeskattningen, kungl. kontroll- och justeringsstyrelsen fortfarande nekar mig förordnande för år 1909—1910 och som skäl för mitt uteslutande numera uppgifver, att styrelsen vid förnyad pröfning anser mig olämplig för dylik befattning, i hufvudsak för dagbokens förande 1908—1909 och sedan af mig anmälan gjorts till allmänne åklagaren i Ystad rörande öfverträdelse af förordningen angående beskattning af socker den 11 oktober 1907.

Jämlikt 45 § i Kungl. Maj:ts nådiga förordning af 11 oktober 1907: »Förbrytelse mot denna förordning må endast åtalas af allmän åklagare. Finner den, som med kontrollen har befattning, öfverträdelse begången, som bör föranleda åtal, anmäla han det för allmän åklagare», jämfördt med 25 § 2 mom. i samma förordning: »Enligt de närmare föreskrifter, som innehållas i ordningsstadgan, utöfvas den i 1 mom. afsedda kontrollen af förste kontrollörer, kontrollörer och tillsyningsmän», är det förste kontrollörers och kontrollörers skyldighet anmäla öfverträdelse, om dessa tjänstemän finna sådan öfverträdelse vara begången, som bör föranleda åtal. Förste kontrollör handlar ej lagstridigt eller egenmäktigt, om i enlighet med förordningen sådan anmälan göres, äfven om den ej kommer att föranleda åtal.

Den af kungl. kontroll- och justeringsstyrelsen åberopade dagboken för år 1908—1909 är förd i enlighet med gifna föreskrifter om dagbokens förande. Särskilda föreskrifter rörande kontrollen i sockerfabrikerna, meddelade af kungl. kontroll- och justeringsstyrelsen, innehålla i 14 § äfven bestämmelsen, att i dagboken skola antecknas »alla andra anmärkningsvärda tilldragelser i fabriken, hvilka röra redskapen, tillverkningen eller kontrollen därå». Häraf framgår, att alla anmärkningsvärda tilldragelser rörande kontrollen i fabriken öfver tillverkningen, bestående i obeskattadt socker, skola införas i dagboken, annorlunda har ej skett. Det synes mig oförklarligt, hvarför dagbokens förande anföres som skäl för min olämplighet som förste kontrollör. Kungl. kontroll- och justeringsstyrelsens påstående om min olämplighet tyckes stödja sig på missuppfattning af mina enligt gällande förordning företagna åtgärder. Styrelsens i protokollsutdraget omnämnda uppfattning om motsträfvighet att efterfölja af styrelsen meddelade föreskrifter, torde, om motsträfvighet kan anses föreligga, finna sin förklaring uti den otillräckliga bestämdhet, hvarmed somliga föreskrifter varit affattade,

eller däruti att föreskrifternas beföljande i något fall kunnat vara särdeles svårt eller icke ens möjligt. Enligt eget förmenande har jag städse visat lydnad för gifna föreskrifter, så snart sådana erhållits.

Jag beder underdånigst få framhålla, att förflyttningen försöksvis till raffinaderiet i Lund, sedan jag under tiden $\frac{28}{8}$ 1906 till $\frac{30}{6}$ 1909 tjänstgjort vid raffinaderiet i Ystad och därvid visat stort intresse, såsom kungl. kontroll- och justeringsstyrelsen medgifver, och sedan jag ej ansett mig vara i tillfälle kunna efterkomma privata framställningar, att själf söka transport till annan fabrik, för mig inneburo ett klander, som lätt kunnat blifva orsak till afsked från en osäker anställning; endast på försök, hvarför jag hade ytterligare, än i min besvärsskrift af den 13 sistlidne augusti, uppgifna skäl för min framställning att få kvarstanna som förste kontrollör vid raffinaderiet i Ystad. Mitt yrkande att få stanna vid detta raffinaderi gjordes i anledning af i Riksdagen begärd undersökning, och utgjorde ej hinder för kungl. kontroll- och justeringsstyrelsen att likväl besluta förflyttning till Lund.

I anledning häraf beder jag i underdånighet å nyo få söka ändring i kungl. kontroll- och justeringsstyrelsens beslut af 28 september 1909, att min ansökan till vidare förordnande som förste kontrollör ej föranleder någon styrelsens åtgärd.

Vislanda den   oktober 1909.

Underdånigst
G. O. Schultze,
Ingenjör.

Vidimeras:

Carl W. Byström.

Öfver besvären afgaf kontroll- och justeringsstyrelsen följande förklaring:

Till Konungen.

Hos Eders Kungl. Maj:t har ingenjören G. O. Schultze i underdånighet anfört besvär öfver kontroll- och justeringsstyrelsens beslut den 28 september 1909, hvarigenom styrelsen vid förnyad pröfning af klagandens ansökning att erhålla befattning såsom förste kontrollör vid sockerbeskattningen under tillverkningsåret 1909—1910, förklarar ansökningen ej föranleda någon dess vidare åtgärd.

Öfver omförmälda besvär har styrelsen blifvit anbefalld afgifva underdånigt utlåtande, och får styrelsen till åtlydnad häraf i underdånighet anföra följande.

På sätt framgår af det besvärsskriften bilagda prokokollsutdrag har styrelsen ej ansett sig hafva anledning frågå sin välgrundade uppfattning om klagandens olämplighet för ifrågavarande befattning. Härom har styrelsen och dess chef haft tillfälle att tidigare utförligt uttala sig.

Beträffande de i berörda protokollsutdrag omnämnda sedermera tillkomna biomständigheterna får styrelsen, hvad först angår den af klaganden förda dagboken och däri införda anteckningar, upplysa, att styrelsen i skrifvelse till klaganden den 25 september 1908 af förekommen anledning allvarligen uppmanat denne att tillse, att så vidt på honom ankomme för framtiden bättre förhållanden vid fabriken komme att inträda. Icke desto mindre förekommer i dagboken under den 3 påföljande oktober denna anteckning: »Vid middagstiden denna dag infann sig på kontrollens expedition en af fabriken elektriker med förfrågan om han kunde få arbeta med ledningarna i röda magasinets öfre våning. Frågan lämnades obesvarad under förklaring, att förste kontrollören ej kan lämna några tillåtelser på framställning af arbetare.»

Under den 17 oktober, då prof- och kontrollvägning verkställdt, utvisande mindre skiljaktigheter i fabriken och kontrollens vägningsresultat, finnes en anteckning af innehåll, att förste kontrollören funnit sig föranlåten anmoda tjänstgörande kontrollören att på bitsockeravdelningen i fabriken uppsätta ett utdrag ur förordningen angående beskattning af socker.

Det vill synas styrelsen, att det erforderliga samarbetet mellan kontrollpersonalen och tillverkaren måste lida af dylika missgrepp, hvilka rikta sig såväl mot fabriken folk som dess styresmän.

Styrelsen har vidare ansett anmärkningsvärdt, att klaganden uti en den 27 augusti 1909 aflåten skrifvelse till allmänne åklagaren i Ystad, under åberopande af 35 paragrafen i gällande förordning angående beskattning af socker, till åtal anmält visst förfaringssätt vid fabriken, som af klaganden betecknats såsom svikligt. Åtgärden som åsyftas består, enligt hvad inlagan upplyser, däri, att tillverkaren med anledning af den 1 januari 1909 inträdd skatteförhöjning, den 29 december 1908 till uttagning anmält ett större parti socker. Det kan emellertid väl svårligen betraktas såsom en öfverträdelse, att en tillverkare begagnar sig af sin rätt att till uttagning *anmäla* ett större eller mindre parti socker. På myndigheterna ankommer det sedermera att bedöma, i hvad mån denna anmälan kan leda till sockrets utlämnande till fritt bruk. Dessa myndigheter hafva därvid allenast att hålla sig till af Konung och Riksdag fastställda bestämmelser. — Det var styrelsen be-

kant, att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län, till hvars pröfning allmänne åklagaren i Ystad öfverlämnat klagandens omförmälda inlägga, funnit det anmärkta förfaringssättet icke vara olaga.

Styrelsen kan för sin del ej finna annat än, att klagandens ifrågasvarande framställning vittnar om oförstånd i tjänsten.

På grund af hvad styrelsen nu och tillförene anfört, får styrelsen i underdånighet hemställa, att de underdåniga besvären ej måtte för tjäna afseende.

Remissakten jämte de hos styrelsen pröfvade handlingarne i målet öfverlämnas härmed. Stockholm den 15 november 1909.

Underdånigst
K. Lindeberg.

Å. G. Ekstrand.

G. B. Lagergren.

K. Arnell.

Och slutligen inlämnade Schultze som svar härå den 3 december 1909 en ny skrifvelse:

Till Kungl. Maj:t i finansdepartementet.

På kungl. kontroll- och justeringsstyrelsens underdåniga utlåtande den 15 sistlidne november månad och däruti omnämnda skäl för styrelsens åsikt om min olämplighet som förste kontrollör vid sockerbeskattningen beder jag i underdånighet till förut ingifna underdåniga besvär få tillägga förklaring, angående de af styrelsen i skrifvelse den 15 november åberopade skälen.

I kungl. kontroll- och justeringsstyrelsens skrifvelse den 25 september 1908 »af förekommen anledning gifna allvarliga uppmaning» att tillse, att såvidt på förste kontrollören ankommer, bättre förhållanden vid fabriken komma att inträda, hade sin orsak ursprungligen i förste kontrollörens, i enlighet med 3 paragrafen i Kungl. Maj:ts nådiga ordningsstadga rörande sockerbeskattningen, gifven Stockholms slott den 23 juli 1908, lämnade förbud den 16 september 1908 för användning af ett för förvaring af obeskattadt socker i ritningar och fabriksbeskrifningar angifvet magasin till uppläggning af annat ämne än obeskattadt socker, och kasserande den 14 september 1908 af tio för utlämning till fritt bruk afsedda lådor bitsocker med felaktig vikt, beroende dels på användningen af en ojusterad väg, som, vid detta första tillfälle att kunna ingripa, förbjöds till användning, och den i anledning häraf af styrelsen infordrade rapport den 18 september 1908 och tillägget den 22 september 1908, hvilka båda skrivelser innehålla noggranna och sanningsenliga upplysningar om vissa förhållanden i Ystad, som hafva afseende på kontrolltjänsten. Underdånigst får jag förklara, att jag för

min del ej gifvit upphof till vare sig dessa eller andra tråkiga förhållanden vid sockerfabriken i Ystad.

Uti skrifvelsen den 25 september 1908 framhåller styrelsen, att det af min vördsamma skrifvelse den 19 september vill synas styrelsen, »som om jag framställde mina anmärkningar till arbetare och förmän», ehuru väl jag hänvände mig till kontrollör; likväl klandrar styrelsen min anteckning i dagboken den 3 oktober, då jag visar, att jag gör hvad på mig anbelanger för att efterkomma styrelsens önskan, att ej vända mig till arbetare, hvaraf logiskt följer, att arbetare ej böra få hänvända sig till mig i lika ärenden.

Utdrag ur förordningen angående beskattning af socker uppspikades vid bitsockerafdelningen i afsikt att göra arbetarne, hvilka, hvad på dem ankom, väge noggrant och rätt, uppmärksamma på att vissa förselser vid vägningen voro belagda med straff, hufvudsakligen dock för att fritaga kontrolltjänstemännen från oberättigade anmärkningar om bristande tillsyn och ansvar i sådana fall som här, då ojusterad vägning användts vid taravägningen af bitsockerlådor, som stundom vid vägningen varit fuktiga, eller otillräckligt torkadt bitsocker uppvägts till utlämning till fritt bruk. Denna försiktighetsåtgärd var påkallad, enär köpare af socker i lådor med felaktig vikt och klandervärdt uppvägd kunde bemötas med förklaringen, att uppvägningen försiggått i närvaro af en statens kontrolltjänsteman, på hvilken anmärkningen, fastän oförtjänt, kunde falla.

Fabrikens folk, till hvars arbete nödiga hänsyn togos, har^{na} ej anfört några klagomål öfver mina eller kontrollens åtgärder; förhållandet mellan arbetare och kontrollpersonal har varit godt, arbetarnes högaktning för förste kontrollören lät ingenting öfrigt att önska och godt samarbete rådde öfverallt, där det utan för långt gående eftergifter från kontrollens sida kunde ske. Godt samarbete hade värde hufvudsakligen vid utlämnande af socker till fritt bruk, på hvilken grund skatten beräknas, och har där äfven i tillåten mån funnits, hvilket bevisas i någon grad däraf, att i de dagliga utlämningssummorna för socker under åren 1906—1909 icke någon gång förefallit skiljaktigheter, som ej stodo att lagenligt rätta. Godt samarbete har likaså ägt rum mellan förste kontrollören och pliktrogna underordnade kontrollörer.

Uti min berättigade anmälningsskrifvelse den 27 augusti 1909 till allmänne åklagaren, hvarom underdånigt yttrande redan afgifvits, har visst förfaringssätt af mig icke betecknats såsom svikligt, utan ansetts kunna tolkas såsom svikligt. Tillverkarens rätt att anmäla socker för uttagning är begränsad; min, under åren 1906—1908 icke klandrade,

uppfattning har under dessa år varit, att anmälningssedel, liksom vågsedel, som under nämnda tid gällt för samma uttagning hvarpå anmälningssedeln för dagen lydde, upptog endast den mängd socker, som verkligen utlämnades för dagen. Först med anledning af förhöjningen i sockerskatten den 1 januari 1909 begärdes annan tolkning af de lagliga föreskrifterna, hvaraf i underdånighet anföres 28 paragrafen 1 mom. i Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående beskattning af socker, gifven Drottningholms slott den 11 oktober 1907: »När socker skall uttagas från fabriken, göra tillverkaren hos förste kontrollören eller tillsyningsmannen anmälan därom, med angifvande huruvida sockret skall utlämnas till fritt bruk eller försändas till annan fabrik, allmänt sockernederlag eller tullkammare.»

Åsikten, att styrelsen för sockerfabriken i Ystad den 28 augusti fortfarande var skyldig betala skatt efter 15 öre för hvarje kilogram af *allt* socker, som uttagits efter den 1 januari 1909, hvarom anmälan till allmänne åklagaren gjordes, styrkes äfven af denna paragraf, af hvars innehåll klart framgår, att anmälning till uttagning af socker endast skall ske, då socker skall utlämnas eller försändas; detta innebär sockrets behandling genom kontrollen i och för utlämning, däremot bör eller kan giltig anmälan ej göras för att, såsom i detta fall skett, sockret endast skall förvaras i flere månaders tid inom fabriksområdet, allraminst utan behörig kontrolltillsyn, hvilket inträffade, sedan kronans lås på kungl. kontroll- och justeringsstyrelsens befallning borttagits från dörren till magasinsbyggnad, där såväl förut med 13 öre, numera otillräckligt beskattadt, som obeskattadt socker för utlämning förvarades efter den 1 januari 1909. Allmänt sockernederlag, som står under tillsyningsmans vård, fanns ej inom sockerfabriken i Ystads område.

För att öfverlämna till myndigheternas afgörande, huruvida min anmälan, som gjordes för statens bästa, bör föranleda åtal, gjordes densamma med angifvande af min uppfattning, att förfaringssättet kan tolkas som svikligt. Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län ansåg sig möjligen ej böra föranstalta om åtal i anledning af kungl. kontroll- och justeringsstyrelsens åtgärder.

I underdånighet beder jag såsom oberättigadt få tillbakavisa kungl. kontroll- och justeringsstyrelsens påstående om oförstånd från min sida i tjänsten samt styrelsens förklaring om min olämplighet till förste kontrollör, för hvilken som skäl anförts förhållanden, som ej borde lagts mig till last. Styrelsens öfvertygelse om min olämplighet finner ej

stöd i öfverdirektörens i styrelsen begäran, att jag som förste kontrollör skall förflyttas till raffinaderiet i Lund.

Vislanda den 3 december 1909.

Underdånigst

G. O. Schultze,

Ingenjör.

Ärendet är nu beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

Jag har relaterat dessa aktstycken för att visa, huru otroliga förhållanden som kunna uppstå, när en underordnad myndighet utrustas med mera makt än den synes kunna handhafva. För vanligt förstånd ställa sig förhållandena här så, att den tjänsteman, man vill ha bort, så långt ifrån gjort sig skyldig till något tjänstefel, att han tvärtom afskedas, emedan han visat *nit och plikttrohet* i tjänsten.

Jag skall här ej vidare tillåta mig några omdömen i denna sak. Aktstyckena tala för sig själfva. Och de skulle kunna gifva anledning till rätt sorgliga betraktelser. Men jag anser det nödvändigt, att kontrollstyrelsen befrias från en utnämningssplikt, som uppenbarligen under större ansvar handhafves af Kungl. Maj:t.»

Utskottet har till en början ansett sig böra meddela att, enligt hvad utskottet inhämtat, den i motionen berörda tillsättningsfrågan blifvit af Kungl. Maj:t afgjord den 23 december 1909, därvid Kungl. Maj:t icke funnit skäl göra ändring i kontroll- och justeringsstyrelsens beslut den 28 september 1909.

Utskottet.

Hvad själfva saken beträffar, vill utskottet erinra, att de nuvarande bestämmelserna om tillsättningen af förste kontrollörerna tillkommit efter beslut af 1907 års Riksdag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i den till nämnda Riksdag aflåtna propositionen angående omorganisation af kontrollen öfver sockertillverkningen. Enligt det vid berörda proposition fogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 8 mars 1907 hade chefen för finansdepartementet vid föredragning inför Kungl. Maj:t af omförmälda ärende angående tillsättningen af förste kontrollörerna anfört följande:

»Med afseende å tillsättandet af förste kontrollörerna är i paragrafens 3 mom. föreslaget, att dessa tjänstemän skola förordnas af kontroll- och justeringsstyrelsen. För närvarande utses såväl förste kontrollörer som kontrollörer af Kungl. Maj:ts befallningshafvande efter

förslag af vederbörande öfverkontrollör samt, hvad förste kontrollörerna angår, efter chefens för kontroll- och justeringsbyrån hörande. Denna anordning för förste kontrollörernas tillsättande öfverensstämmer med 1902 års sockerbeskattningskommittés förslag i detta hänseende. Enligt det af Kungl. Maj:t för 1905 års Riksdag framlagda förslaget till förordning om beskattning af socker skulle däremot förste kontrollörerna förordnas af chefen för finansdepartementet. Denna bestämmelse hade i det propositionen i ämnet åtföljande statsrådsprotokollet motiverats därmed, att, då förste kontrollör måste besitta såväl ett visst mått af allmänbildning som en särskildt ådagalagd teknisk färdighet, samt de sökandes kompetens i dessa afseenden bäst syntes kunna bedömas inom finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, dessa kontrollörer borde förordnas af chefen för nämnda departement.

Till ytterligare utredning af ifrågavarande spörsmål tillåter jag mig erinra om följande. I en vid förbemälda sockerbeskattningskommittés betänkande fogad reservation hade en af kommitténs ledamöter på anförda skäl uttalat såsom sin åsikt, att förste kontrollörerna borde utses direkt af chefen för kontroll- och justeringsbyrån. Af de Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som afgifvit underdånigt utlåtande öfver kommitténs förslag, hafva Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus, Kristianstads, Gottlands och Kalmar län — således med ett undantag (Blekinge län) Kungl. Maj:ts befallningshafvande i samtliga de län, där vid tiden för utlåtandenas afgifvande kontroll öfver sockerfabriker utöfvades — tillstyrkt bemälda reservants förslag. Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län, hvilken, med hänsyn till sockertillverkningens omfattning inom länet, af samtliga länsstyrelser torde hafva den största erfarenheten beträffande sockerkontrollen, anförde härom, bland annat, att, därest konsumtionsbeskattning infördes, det syntes vara lämpligt, att förste kontrollörerna tillsattes af chefen för kontroll- och justeringsbyrån, som då lättare kunde tillgodose vederbörande med befordringar till fabriker med årlig tjänstgöringstid.

Härvid bör emellertid vidare komma i betraktande, att i och med det att, jämlikt det framlagda omorganisationsförslaget, öfverkontrollörernas hittillsvarande befattning med sockerkontrollen komme att upphöra, det förslag, som enligt gällande bestämmelser skall af vederbörande öfverkontrollör afgifvas till ledning för Kungl. Maj:ts befallningshafvande vid förordnandet af förste kontrollörer, icke vidare skulle stå nämnda myndighet till buds. Med hänsyn till de högre fordringar, särskildt i afseende å teknisk utbildning, som måste ställas å förste kontrollörerna,

är det dock nödvändigt, att dessas kvalifikation för uppdraget kommer under bedömande af tekniskt förfaren myndighet.

Af hvad jag nu anfört synes mig framgå, att öfvervägande lämplighetsskäl förefinnas för vidtagandet af den förändring, att tillsättandet af förste kontrollörerna öfverflyttas till den centrala kontrollmyndigheten. Därigenom skulle enligt mitt förmenande vinnas ytterligare möjlighet till genomförande af den större enhetlighet i kontrollens anordnande, som i öfverensstämmelse med Riksdagens därom uttalade önskan är ett af syftena med den nu ifrågakända omorganisationen.»

Emot Kungl. Maj:ts förslag i denna del hade bevillningsutskottet icke något att erinra, och detsamma blef också af Riksdagen utan gensaga bifallet.

Då nu gällande bestämmelser i detta ämne tillkommit så nyligen som år 1907, kan med skäl ifrågasättas, huruvida det må vara lämpligt att redan nu vidtaga ändringar i desamma. Då härtill kommer, att det i motionen framdragna rättsfall icke torde utgöra anledning för en författningsändring, hemställer utskottet,

att förevarande motion, nr 132, icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 18 februari 1910.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservation

af herrar *K. G. Karlsson, Branting, Kvarnzelius* och *Röing*, hvilka yrkat att sista punkten i utskottets motivering skulle erhålla följande lydelse:

Då härtill kommer, att det i motionen framdragna rättsfall, äfven om handlingarna förete omständigheter, som synas beaktansvärda, likväl icke torde utgöra tillräcklig anledning för en författningsändring, hemställer etc.